

Brīvdienu sezona – derīgi padomi ārvalstu ceļojumiem

Ārkārtas situācijas

Uz kādu numuru jāzvana ārkārtas situācijā?

Ja jums ir jāizsauc ātrā palīdzība, vajadzīga ugunsdzēsēju vai policijas iejaukšanās, jāzvana uz bezmaksas tālruņa numuru [112](#), lai kurā ES valstī jūs arī neatrastos.

Neatliekamās palīdzības dienesta tālruņa numurs pazudušu bērnu meklēšanai ir [116 000](#).

Dodos uz galamērķi ārpus Eiropas, uz valsti, kurā nav manas valsts vēstniecības vai konsulāta. Ar ko lai sazinos nepieciešamības gadījumā?

Katru gadu aptuveni 7 miljoni ES iedzīvotāju dzīvo vai ceļo ārpus ES, vietās, kurās nav viņu dalībvalsts pārstāvniecības.

Ja esat ES dalībvalsts pilsonis, tad esat arī Eiropas Savienības pilsonis, un tas nozīmē, ka jums ir tiesības saņemt konsulāro palīdzību, uzturoties ārpus ES, arī tad, ja tur jūsu valsts nav pārstāvēta. Jūs varat lūgt palīdzību jebkuras citas ES dalībvalsts konsulātā vai vēstniecībā, ja, piemēram, esat azturēts, iekļūvis nopietnā nelaimes gadījumā vai nozaudējis svarīgus dokumentus.

Jums ir tiesības saņemt palīdzību arī krīzes gadījumos: ja nepieciešams, ES dalībvalstīm ir jāpalīdz evakuēt pilsoņi, it kā tie būtu šo dalībvalstu pilsoņi.

Eiropas Komisijas konsulārās aizsardzības tīmekļa vietnē varat pārliecināties, vai jūsu valsts ir pārstāvēta valstī, uz kuru dodaties. Pateicoties šā gada aprīlī pieņemtajiem [jaunajiem noteikumiem](#) – dalībvalstīm tie jāīsteno līdz 2018. gadam (skat. [faktu lapu](#)) –, turpmāk pilsoņi saņems vēl labāku aizsardzību atrodoties ārpus ES, valstī, kur viņu dalībvalsts nav pārstāvēta.

Kā rīkoties, ja ārzemēs ir jāapmeklē ārsts?

Ja, ceļojot uz jebkuru ES valsti, Islandi, Lihtenšteinu, Norvēģiju vai Šveici, jūs saslimstat vai gūstat savainojumu, jums ir tiesības saņemt [veselības aprūpi](#), kas nepieciešama jūsu pagaidu uzturēšanās laikā ārzemēs. Šim nolūkam jums jāņem līdzi sava [Eiropas veselības apdrošināšanas karte \(EVAK\)](#). Jūs saņemsiet medicīnisko palīdzību ar tādiem pašiem nosacījumiem un par tādu pašu maksu, kā tās valsts apdrošinātie iedzīvotāji, kurā uzturaties. Tātad pirms došanās ceļā neaizmirstiet pieprasīt, lai jūsu valsts veselības apdrošinātāji jums EVAK izsniedz bez maksas.

Lai jums vienmēr pa rokai būtu noderīgi neatliekamās palīdzības tālruņa numuri un lai jūs varētu piekļūt sīkākai informācijai par ietverto medicīniskās palīdzības veidu sarakstu un izmaksām, kā arī informācijai par šo izmaksu kompensēšanas veidiem un par personām, ar ko sazināties kartes nozaudēšanas gadījumā, lejupielādējiet īpašo viedtālruņu [lietotni](#).

Lietotne ir pieejama 25 valodās. Lietotne neaizstāj EVAK.

Ja jūs slimojat ar hronisku slimību, un jums vajadzīgas zāles, dodoties ceļojumā uz ārzemēm pirms izbraukšanas palūdziet ārstu, lai viņš jums izraksta pārrobežu recepti.

Patērētāju aizsardzība un pārtikas nekaitīgums

Es esmu rezervējis kompleksās brīvdienas, taču ceļojumu rīkotājs ir bankrotējis. Vai es varu atgūt savu iemaksāto naudu?

[Komplekso ceļojumu direktīva](#) aizsargā Eiropas patērētājus, kuri pērk kompleksās brīvdienas, un tā attiecas uz iepriekš organizētiem kompleksiem brīvdienu ceļojumiem, kuros ietverti divi vai vairāki elementi, piemēram, piemēram, transports, viesnīcas un automašīnu noma.

Šie noteikumi nodrošina ES patērētāju pamattiesības, pērkot komplekso ceļojumu. Tajos ietvertas tiesības pirms rezervācijas saņemt pilnīgu informāciju; tiesības savu rezervāciju nodot citai personai, ja pats vairs nevarat doties ceļojumā; vai tiesības uz priekšapmaksas atgriešanu un repatriāciju, ja organizators bankrotē.

Turpmāk šo aizsardzību attiecinās uz 120 miljoniem atpūtnieku, kuri rezervē citus kombinētos ceļošanas veidus, piemēram, tīmekļa vietnē paša izvēlētu lidojumu kopā ar viesnīcu vai automašīnas nomu. Eiropas Parlaments un Padome atbalsta šos [ierosinātos noteikumus](#) (skat. [faktu lapu](#)), un šoruden tie tiks pieņemti.

Kas jāiegaumē, ja ņemu kredītu, lai samaksātu par savu komplekso ceļojumu?

Saskaņā ar ES Patēriņa kredītu direktīvu jums ir [konkrētas tiesības](#), ja iepērkaties kredītā (uz nomaksu). Piecas svarīgākās no tām:

Patēriņa kredīta reklāmām ir jābūt pārredzamām un viegli saprotamām.

Jums ir tiesības pirms līguma noslēgšanas saņemt konkrētu informāciju, kas ļauj viegli salīdzināt dažādus piedāvājumus.

Jums ir tiesības saņemt parakstītā līguma kopiju.

Jums ir tiesības 14 dienu laikā atteikties no līguma, ja pārdomājat.

Jums ir tiesības uz kredīta pirmstermiņa atmaksu pret taisnīgu atlīdzību.

Eiropas Komisija sadarbojas ar dalībvalstīm, lai palielinātu patērētāju informētību par viņu tiesībām. Šī kampaņa līdz šim sāka [Čehijas Republikā](#) un [Austrijā](#).

Kā rīkoties, ja ceļojums ar lidmašīnu, vilcienu vai kuģi ir aizkavējies vai atcelts?

Eiropas Komisijas vadībā Eiropas Savienība ir kļuvusi par pasaulē pirmo reģionu, kur pasažieriem ir garantētas tiesības visos transporta veidos.

Ja ceļojums ilgi kavējas, saskaņā ar [ES noteikumiem](#) pārvadājumu uzņēmumam, kuru izmantojat, jāsniedz jums atbilstoša informācija un palīdzība. Zināmos apstākļos jums var būt tiesības saņemt arī kompensāciju. Ja ceļojums ir atcelts un jums jāpaliek viesnīcā, kas atrodas tālu no jūsu galamērķa, par to jāmaksā pārvadājumu uzņēmumam. Pirms došanās ceļā sameklējiet informāciju par to, kā izmantot savas tiesības, un lejupeļādējiet viedtālrunu lietotni "Tavas pasažiera tiesības" (pieejama [Google Android](#), [iPhone](#), [iPad](#) un [Windows Phone](#)).

Kādas īpašas tiesības ir ceļotājiem ar kustību traucējumiem?

ES pasažieru tiesību noteikumi [aizsargā](#) pret diskrimināciju cilvēkus ar invaliditāti un cilvēkus ar kustību traucējumiem, kuri ceļo Eiropas Savienībā, un dod viņiem tādas pašas tiesības ceļot kā pārējiem pilsoņiem.

Vai, pārvietojoties citā ES dalībvalstī ar savu vai irētu automašīnu, nepieciešama starptautiskā autovadītāja apliecība? Vai satiksmes noteikumi ir līdzīgi?

Autovadītāja apliecība, kas izdota vienā ES valstī, ir derīga visā ES teritorijā. Pirms došanās ceļā pārlicinieties, ka tās derīguma termiņš nav beidzies, jo ārvalstīs nedrīkst izmantot pagaidu tiesības vai apliecību. Satiksmes noteikumi katrā dalībvalstī var būt atšķirīgi, jo īpaši attiecībā uz ātruma ierobežojumiem. Lejupeļādējiet bezmaksas lietotni par Eiropas satiksmes drošību, kurā ietverti visi svarīgākie satiksmes noteikumi, ko piemēro 28 ES dalībvalstīs, kā

arī Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē (pieejama [Google Android](#), [iPhone](#) un [Windows Phone](#)).

Jums rodas sarežģījumi ar auto nomas uzņēmumu ārvalstīs. Kur būtu jāvērsas, lai saņemtu tiesisko aizsardzību?

Ja uzturaties ES, Norvēģijā vai Islandē, jūs varat saņemt bezmaksas palīdzību no [Eiropas patērētāju tiesību aizsardzības centra](#) (ECC) tajā valstī, kurā atrodaties. Valsts koordinators sniegs jums padomu par jūsu patērētāja tiesībām un par argumentiem, ko varētu iesniegt šim uzņēmumam. Ja nav iespējams atrisināt problēmas uz vietas, saglabājiet visus nepieciešamos pierādījumus un sazinieties ar Eiropas Patērētāju tiesību aizsardzības centru jūsu valstī. Atrodoties ārzemēs, varat izmantot lietotni [ECC mobilā lietotne](#), ar kuras palīdzību paskaidrosiet savu jautājumu un savas tiesības uzņēmējam viņa valodā.

Šinī lietotnē tiek risinātas bieži sastopamās patērētāju problēmas ceļojuma laikā, piemēram, lidojumu kavēšanās vai izmitināšanas rezervāciju atcelšana.

Milzīgo telefona rēķinu dēļ izsīkst mans brīvdienu budžets. Kā šos rēķinus samazināt ceļojot?

ES palīdz jums ietaupīt naudu, kad jūs ceļojuma laikā izmantojat mobilos sakarus — citiem vārdiem, izmantojot „viesabonēšanu”. Pēdējo trīs gadu laikā Eiropas Komisija ir strādājusi pie tā, lai tiktu samazināti viesabonēšanas tarifu griesti (maksimālās cenas, ko klients maksā par viesabonēšanas režīmā saņemtajiem zvaniem ES). No 2016. gada aprīļa viesabonēšana kļūs vēl lētāka, un no 2017. gada jūnija viesabonēšanas maksa būs tikai atmiņās (skat. pēdējo [paziņojumu preseī](#) — [Jautājumi un atbildes](#)). Turpmāk tabulā sniegts pārskats par viesabonēšanas tarifu griestu samazinājumu pēdējos divos gados. Atgādinām, ka šīs ir maksimālās cenas, jūsu operators varbūt piemēro zemākas! Aizvien vairāk mobilo sakaru operatoru Eiropā ļauj patērētājam uz dienu, nedēļu vai mēnesi paplašināt mājas abonementu uz ārzemēm par fiksētu cenas palielinājumu. Šādi darījumi ir izplatītāki vasaras brīvdienās, tāpēc pārbaudiet, vai jūsu operators piedāvā tādus tarifus. Šovasar ceļojot ES, varat būt mierīgs un priecāties par brīvdienām ārvalstīs, sazināties ar ģimeni un draugiem mājās bez bažām par milzīgiem telefona rēķiniem.

Mobilās darbības veids ES	Cenas ierobežojumi 2013. gadā (bez PVN)	Cenas ierobežojumi 2015. gadā (bez PVN)
Izejošie zvani	24 eirocenti par minūti	19 eirocenti par minūti
Ienākošie zvani	7 eirocenti par minūti	5 eirocenti par minūti
SMS īsziņas nosūtīšana	8 eirocenti	6 eirocenti
Datu lejuplāde/timekļa pārlūkošana	45 eirocenti par MB	20 eirocenti par MB

Es atvaļinājuma laikā iegādājos jaunas kurpes, bet pēc nedēļas tās bija pagalam. Kā varu atgūt savu naudu? Kādi ir noteikumi?

Lai arī kur ES jūs iepirktos, uz jums attiecas [galvenās patērētāju tiesības](#). Kopš 2014. gada, pateicoties [jaunajiem ES noteikumiem](#), patērētājiem tagad ir tiesības 14 dienu laikā, ja viņi to vēlas, atgriezt preces, kas iegādātas tālpārdošanā — internetā, pa pastu vai tālruni.

ES patērētājiem pienākas [divu gadu garantija](#) — šajā laikā pārdevējam bojātas preces ir jāsalabo vai jāaizstāj par velti. Ja to nevar izdarīt saprātīgā laikā vai bez neērtībām, jūs varat prasīt izdotās naudas atmaksu vai cenas samazinājumu.

Ja ārvalstīs esat iegādājies bojātu preci, pateicoties [Eiropas maza apmēra prasību procedūrai](#), jūs varat pieprasīt atpakaļ iemaksāto summu [trīs vienkāršos gājienos](#). [Šo procedūru](#) varat izmantot daudzos gadījumos un visās ES valstīs, izņemot Dāniju. Tā ir ātra un izmaksu ziņā izdevīga alternatīva tradicionālajām tiesas procedūrām, un to var izmantot komerciāliem, tostarp patērētāju darījumiem līdz 2000 eiro apjomā. Jums kompetentajā tiesā ir tikai jāiesniedz standarta [veidlapa](#).

Esmu paredzējis atpūsties jūras piekrastē. Kā varu zināt, ka peldvietu ūdens ir tīrs un drošs?

Katru gadu pirms vasaras sezonas ES publicē ziņojumu par peldvietu ūdens kvalitātes novērtējumu Eiropā. Tiek pārbaudītas vairāk nekā 21 000 peldvietas 28 ES dalībvalstīs, kā arī Albānijā un Šveicē. 2014. gadā Eiropā peldvietu ūdens kvalitāte bija augsta — 95 % no peldvietām ūdens atbilda ES tiesību aktos noteiktajam ūdens kvalitātes standartu minimumam. Lielākā daļa komunālo notekūdeņu tiek pienācīgi attīrīti, jūrā ieplūst mazāk nitrātu, un mūsu upes ir tīrākas nekā jebkad. Tātad, ja šovasar esat nolēmis doties uz pludmali, ieskatieties šajā [ziņojumā](#), un varēsiet mierīgu prātu atpūsties.

Kā izvēlēties ilgtspējīgi nozvejotus jūras produktus?

Pat ja esat tālu no sava vietējā zivju tirgotāja, jums nav jāiztiek bez ilgtspējīgi zvejotiem jūras produktiem. Ja esat restorānā, nevilcinieties pavaicāt viesmīlim vai pavāram, no kurienes zivs nākusi, kā tā iegūta un vai tā nozvejota ilgtspējīgi. Pārliedzinieties, ka zivs jūsu šķīvī atbilst minimālajam atļautajam lielumam. Ilgtspējīga izvēle nozīmē, ka zivīm ir atļauts izaugt un vairoties, tādējādi nodrošinot krājumus nākamajām paaudzēm.

Šogad varat arī nomēģināt mazāk pazīstamas sugas, piemēram, brētliņas vai saimniecībā audzētas zivis, piemēram, foreles — tās var garšot tikpat labi un palīdzēt mazināt spiedienu uz populārāku zivju krājumiem. Jūsu izvēle ir svarīga. Visbeidzot, [Eiropas Komisijas vietnē "Inseparable"](#) atradīsiet sīkāku informāciju par ilgtspējīgā veidā iegūtām zivīm.

Esmu nupat pabeidzis skolu un nezinu, ko darīt tālāk. Kas man var palīdzēt?

Vai esat nobažījies, ko darīt tālāk pēc skolas beigšanas? Vasara varētu būt labs laiks, lai pārdomātu, kā rīkoties tālāk. "Garantija jauniešiem" var jums palīdzēt atrast darbu. Visas ES dalībvalstīs ir apņēmušās nodrošināt, ka **jaunieši** 4 mēnešos pēc mācību beigšanas vai kļūšanas par bezdarbnieku saņem labas kvalitātes, konkrētu **darba, mācekļa prakses, stažēšanās vai tālākas izglītošanās** piedāvājumu. Lai uzzinātu vairāk par jaunatnes garantiju savā valstī, kur jūs varat reģistrēties, lai piekļūtu piedāvājumiem, apmeklējiet šādu [tīmekļa vietni](#).

Ja jūs pārstāvat publisko iestādi, kas ir atbildīga par "Garantiju jauniešiem", varat izmantot instrumentu kopumu informēšanas pasākumiem (tostarp vizuālos materiālus, sociālo plašsaziņas līdzekļu lietojumprogrammas), ko Komisija ir izstrādājusi, lai rosinātu jauniešus reģistrēties. Šis instrumentu kopums ir ES dalībvalstu iestāžu rīcībā, un to var lejupielādēt no šādas [tīmekļa vietnes](#) (sadaļā "bibliotēka").

Muitas un nodokļu noteikumi

Ceļojot no vienas Eiropas Savienības valsts uz citu, nav jāmaksā muitas nodokļi. Nodokļi (PVN un akcīzes nodoklis) ir ieskaitīti pirkuma cenā, un nevienā citā ES valstī nodoklis vairs nav jāmaksā (izņēmumi sniegti turpmāk).

Ja atgriežaties no valsts, kas nav ES dalībvalsts, noteikumi ir citi un tie ir kopumā stingrāki.

Alkohols

Ceļojot pa ES valstīm, iepirkumiem un līdzīgi vestajām precēm nav ierobežojumu, ja vien tās domātas personīgai lietošanai, nevis tālākpārdošanai. Katra valsts nosaka maksimālos apjomus, cik daudz tabakas un alkohola drīkst pirkt vai pārvadāt personīgai lietošanai. Ja pārsniedsiet atļauto preču daudzumu, iespējams, jūs iztaujās, lai pārbaudītu, vai jums nav komerciālu nodomu. Valsts atļautais maksimālais daudzums nedrīkst būt mazāks par

turpmāk norādīto, tātad jūs varat ņemt līdzi:

- 10 litrus stipro alkoholisko dzērienu,
- 20 litrus stiprinātā vīna (piemēram, portera vai šerija),
- 90 litrus vīna (no tiem lielākais 60 l dzirkstošā vīna),
- 110 litrus alus.

Ja atgriežaties Eiropas Savienībā no valsts, kas nav ES valsts, varat ievest preces bez PVN un akcīzes nodokļa personiskām vajadzībām saskaņā ar stingriem ierobežojumiem. Šie paši noteikumi ir spēkā, iebraucot no Kanāriju salām, Normandijas salām, Gibraltāra vai citām teritorijām, uz kurām neattiecas ES noteikumi par PVN un akcīzes nodokļiem. Attiecībā uz alkoholu šie ierobežojumi ir šādi:

- 1 litrs stipro alkoholisko dzērienu, kas stiprāki par 22 tilp. %, vai 2 litri stiprinātā vai dzirkstošā vīna,
- 4 litri nedzirkstošā vīna,
- 16 litri alus.

Tabaka

Tabakas izstrādājumiem, tāpat kā alkoholam, ir noteikti atļautie daudzumi personīgai lietošanai, lai to atšķirtu no saimnieciskās darbības. Minimālie atļautie daudzumi:

- 800 cigaretes,
- 400 cigarilli,
- 200 cigāri,
- 1 kg tabakas.

Tāpat kā attiecībā uz alkoholu, ja atgriežaties no valsts, kas nav ES valsts, var ievest tabakas izstrādājumus bez PVN un akcīzes nodokļa personiskām vajadzībām saskaņā ar stingriem noteikumiem. Šie paši noteikumi ir spēkā, iebraucot no Kanāriju salām, Normandijas salām, Gibraltāra vai citām teritorijām, uz kurām neattiecas ES noteikumi par PVN un akcīzes nodokļiem. Tomēr pastāv divi dažādi atļautie daudzumi, un katra ES dalībvalsts izvēlas piemērot vai nu zemāko, vai augstāko atļauto daudzumu.

Dalībvalstis, kas piemēro zemāko atļauto daudzumu, var izvēlēties piemērot to tikai ceļotājiem, kas ierodas pa sauszemi un jūru (Bulgārija, Grieķija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Polija, Slovākija un Zviedrija), vai visiem ceļotājiem (Igaunija un Rumānija). Zemākais atļautais daudzums ir 40 cigaretes vai 20 cigarilli, vai 10 cigāri, vai 50 g tabakas.

Visas pārējās ES dalībvalstis piemēro augstāko atļauto daudzumu — 200 cigaretes vai 100 cigarilli, vai 50 cigāri, vai 250 g tabakas.

Smaržas (parfīms) un citas preces

Ja ceļojat pa gaisa un jūras ceļiem, jūs drīkstat ievest preces, izņemot alkoholu un cigaretes, kuru vērtība nepārsniedz 430 eiro, vai ne vairāk kā 300 eiro, ja ceļojat ar automašīnu, vilcienu vai izmantojat upes vai ezera transportu. Dažas ES dalībvalstis ir noteikušas zemāku ierobežojumu ceļotājiem, kuri ir jaunāki par 15 gadiem, bet tas nedrīkst būt zemāks par 150 eiro.

Gaļa un piena produkti

Ja atgriežaties no valstīm ārpus ES, ievest gaļas vai piena produktus (pat mazos daudzumos) ir aizliegts; aizliegums attiecas uz lielāko daļu valstu ārpus ES. Vienīgie izņēmumi ir Andora, Fēru Salas, Grenlande, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija, Sanmarīno un Šveice. Minētie noteikumi paredzēti, lai no dzīvnieku slimībām pasargātu ES

lauksaimniecības dzīvniekus.

Šie noteikumi netiek piemēroti, pārvadājot dzīvnieku izcelsmes produktus ES valstīs.
Plašāku informāciju meklējiet tīmekļa vietnē [Ceļošana ES](#).

Ceļošana, ņemot līdzi skaidru naudu

Ja iebraucat ES vai izbraucat no tās ar 10 000 eiro vai vairāk (vai ekvivalentu citās valūtās) skaidrā naudā, jums tas ir jādeklarē muitas iestādēm. ES jūs varat brīvi pārvadāt tik daudz skaidras naudas, cik vēlaties.

Plašāka informācija:

[Ceļošana ES](#)